

**PARAZITOLOGICKÝ ÚSTAV
AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY**

BRANIŠOVSKÁ 31, 370 05 ČESKÉ BUDĚJOVICE
TEL. SEKTRETARIÁT: 385 310 351; FAX: 385 310 388
TEL. ÚSTŘEDNA: 387 771 111
IČO: 60077409; DIČ: 077-60077409

Oponentský posudek na bakalářskou diplomovou práci Aleny Burianové: Srovnávací studie tasemnic rodů *Polygonchobothrium*, *Senga* a *Tetracampos* (Cestoda: Bothriocephalidea), cizopasníků sladkovodních ryb Afriky a Asie

Bakalářská práce se obsahově skládá ze dvou částí. První část podává literární rešerši tří rodů bothriocefalidních tasemnic. Druhá část shrnuje výsledky morfologické analýzy představitelů dvou monotypických rodů jež jsou předmětem rešerše.

Úvodem je potřeba zmínit, že pokud jde o cílové organismy, jedná se o taxonomicky složité rody ne snad z hlediska diverzity, ale z hlediska značného zatížení řadou chyb a nejasností v literárních pramenech. Jedná se tedy o skupinu, jež je horkým kandidátem na komplexní revizi, takže práce z tohoto pohledu není samoúčelná, což ji dále zhodnocuje.

Alena Burianová zvládla jak práci rešeršní, tak morfologickou. Spektrum zpracovaných (citovaných) referencí i použitých metod je adekvátní. Perokresby v morfologické části plně splňují standard současných morfologických prací. Oceňuji také malé množství formulačních a stylistických nesrovnalostí typických pro podobné práce.

K práci mám následující formální připomínky na které netřeba reagovat:

- přeжатé technické termíny nejsou konzistentně skloňovány
- podkapitola 4.2. v Materiálu a metodice (MM) je zbytečná a mohla být sloučena s předcházejícím textem
- není jasné, zda autorka zpracovávala vzorky pro SEM jež jsou ve výsledcích – každopádně je SEM prezentována a chybí tedy v MM
- v MM by měl být termín „metrické“ odkazující na jednotkový systém nahrazen termínem „morfometrické“ odkazujícím na typ obsažené informace
- archaizmy – řádkovací elektronový mikroskop
- v MM by mělo být uvedeno, že rozměry jsou v mikrometrech, není-li uvedeno jinak – v textu je poněkud matoucí střídání rozměrů bez jednotek a rozměrů v mm
- citování stylem „...navrhl van Beneden v Carusovi“ je zbytečné – stačí van Beneden, zbytek se zájemce dozví v referencích
- repetitivní úseky v MM a výsledcích, např. na str. 15 je v tomtéž odstavci 2x popsáno hostitelské spektrum
- občasné nejasné formulace – str. 15 „...bothrie. Jejich tvar spolu s tvarem skolexu jsou důležitým identifikačním znakem...“. Není však jasné, zda na úrovni rodů, druhů atd.
- na str. 17 je hostitelská specifita charakterizována jen počtem hostitelských druhů – má-li charakteristika host. specifity mít výpovědní hodnotu, je potřeba uvést i počty rodů a čeledí
- opakovaně jsou prezentovány perokresby morfologie z původních popisů – dále je však uvedeno že ten či onen taxon byl redeskribován – v takových případech je relevantnější prezentovat perokresby z redeskripcí, nikoliv lpění na původních popisech o kterých se navíc v textu píše jako o nedostatečných
- není vysvětlena zkratka LSU – měla by být, i když je zjevné o co jde
- občasné protimluvy, např. na str. 25 je uvedeno, že v Jižní Americe nebyli nalezeni žádní zástupci r. *Senga*, přičemž v následující větě se píše o sporadických nálezech z Brazílie
- termín kulovitá strobila je pro popis tvaru těla tasemnice nešťastné – správnější by bylo válcovitá, nebo na průřezu kruhovitá či sférická

- nejednotný formát charakteristik rodů, např. u r. *Tetracampos* chybí zmínka o diverzitě – o tom, že se jedná o monotypický rod se čtenář jakoby mimochodem dozví až v diskuzi
- termín „distribuce“ používaný ve výsledcích v češtině opravdu neznamená geografické rozšíření

Připomínky s dotazy:

1) Jedna zásadnější připomínka k úvodu. Ten sestává ze dvou odstavců. V prvním jsou obecně charakterizovány tasemnice jako skupina a je zmíněna potřeba revize řady skupin, v druhém je vymezeno zaměření práce.

Ačkoliv je druhý odstavec uvozen formulací „Tato...práce se **proto** zaměřuje na tasemnice rodů XY...“ citelně zde ve skutečnosti chybí spojovací článek, jakési **proč**, které by vysvětlovalo právě výběr taxonů zahrnutých ve studii. V důsledku toho se pak celou práci jako Ariadnina nit vine otázka, proč se práce zabývá právě vybranými třemi rody tasemnic. Obávám se, že se tím vytratil jednotící prvek, který by v úvodu čtenáře nasměroval, k jakému problému se vlastně bude vztahovat pomyslná pointa práce. S tím souvisí i otázka, proč je v rešerši rod *Senga* vlastně zahrnut, když na něj na rozdíl od dvou dalších rodů nenavazuje morfologická část.

Může autorka vysvětlit v širším kontextu výběr cílových taxonů?

2) Proč jsou z práce bez vysvětlení vyjmuty australské zástupci rodu *Senga*? Jsou důvodem např. pochybnosti o jejich rodové příslušnosti?

3) Na str. 17 je v popisu geografického rozšíření použit termín Eurasie – určitě je v tomto kontextu lepší zohledňovat jednotky biogeografické, jimž se autorka bohužel pečlivě vyhýbá, nikoliv jednotky geopolitické. Myslela autorka Palearkt, nebo skutečně Eurasii zahrnující též z velké části tropickou orientální oblast? To je důležité, neboť srovnávat diverzitu čehokoliv v Eurasii a severní Americe je značně zavádějící.

4) Z textu jasně nevyplývá, proč jsou v diskuzi srovnávány tasemnice *Tetracampos ciliotheca* a *Polyonchobothrium polypteri* – byly v minulosti tendence je synonymizovat, nebo je k tomu nějaký jiný důvod? Souvisí to s bodem 1, a bylo neznalému čtenáři (oponentovi) nechtěně něco utajeno?

Uvedené připomínky jsou spíše než výtky, myšleny jako podněty do budoucna, a spadají do spektra chyb typických pro první psané práce. Autorka jednoznačně splnila vytýčené cíle, potažmo prokázala schopnost práce s literaturou a zvládnutí základních helmintologických technik. Tyto dvě prekvizity nutné pro další samostatnější bádání jsou zárukou standardu práce autorky v magisterském stupni. Bakalářskou práci Aleny Burianové proto hodnotím pozitivně a doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích 19.5.2008

Mgr. Miloslav Jirků